

ROMANIA NOUA

Organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor.

Abonamente:

1 Lună:
10 Lei sau 4 Ruble.
3 Luni:
25 Lei sau 12 Ruble.

Pentru preţuri şi învalori: preţuri jumătate.

PLATA
PENTRU RECLAME
după
INVOLALA
REDACȚIA, Baza Golui No. 39
ADMINISTRAȚIA
Gen. Alexandru cel Bun, Pașcu
Chişinău,
TELEFON No. 8/11

Director: Dr. GUSIFOR CHIRU

Începe în fiecare zi de lucru
Sub conducerea unui comitet alcătuit din Români din toate țările.

Prim-Redactor: Dr. Ion Mateiu.

Regele Țăranilor

Românii din Basarabia striviți timp îndelungat în cea mai dureroasă robie sulteașă, de către stăpânirea rusească, și au câștigat convingerea, că toate năpăstuirile unui popor se coboară în mod statornic din înălțimea aurită a tronurilor domnești.

Pe când aici se întăria în proporții neobișnuite ideea republicană, la Români de peste Prut și Carpați concepția monarhică primise un impuls nou, care prin desfășurarea evenimentelor se ridicase la valoarea unei necesități naționale.

Urișa încercare a lumii, puse în perspectiva marilor realități, războiul istoric al noamului românesc. Visul de veacuri al unității noastre naționale, se cobora în suflète cu puterea adevărurilor al căror ceas de biruință a sosit.

În clipa aceea, soarta poporului nostru stătea în mâna unui singur om. Era Regele. Prin voința Lui avea să cadă ori să biruiască idealul istoric fixat de spada lui Mihai Viteazul.

Regele n'a stat la îndoielă. El a înțeles, că împotriva oricărei legături de sânge și de tradiții seculare, un domnitor înțelept trebuie să fie alături de suflète și credințele norodului. El și-a dat seama, că România nu se poate răzîmi pe câțiva boieri, ci pe milioanele de țărani, cari prin munca lor aspră prefac înținsele câmpuri negre în lanuri de grâu binecuvântat și în vremuri de cumpănă își pun picăturile la hotare.

Această credință l'a îndrumat spre hotărârea mare, de-a primi războiul întregirii naționale, căci el trăia adânc înrădăcinat în conștiința poporului românesc.

Iar când luptele au început și țărani-ostași purtau drapelele sfinte prin ploaia de foc și de fer a bătăliilor sângeroase, Regele Ferdi-

mand era acolo, împărțind cu ei bucuria învingerilor și durerea suferințelor. La îmbrățișat cu iubire părintească alături de Regina vindecătoare de răni și mângâitoare de dureri.

O legătură tainică și sfântă se făcuse între Rege și țărani. Strălucitele biruințe din vâile Moldovei, cari zdrobiră puterea dușmanilor au întărit pentru totdeauna această legătură nedespărțită. În sufletul Său recunoscător, Regele a făgăduit pământ și drepturi acestor fii de țărani, cari prin jertfa vieții lor au apărât pământul sfânt al țării. Și cuvântul trup s'a făcut.

Astăzi norodul de peste Prut, a intrat în stăpânirea moșilor, datorite cu toată iubirea de Regele și de legiuirea țării.

Prin această mare faptă de dreptate, Regele Ferdinand și-a dobândit numirea atât de frumoasă — pe care n'o are nici un Craiu — cuprinsă în aceste două cuvinte de-un adânc și înălțător înțeles: **Regele țăranilor.**

Bucuria noastră e cu atât mai mare cu cât această migcătoare poreclă îi vine totmai din Basarabia democratică.

Deodată cu împărțirea unirii îndeplinite, miniștrii basarabeni au adus la Iași și solia norodului moldovenesc către Regele Ferdinand, care sancționează în formă veinică — mai presus de toate legile — actul istoric dela 27 Martie.

Și dacă astăzi Basarabeni idealizati au descoperit cu atâta mulțumire pe **Regele țăranilor**, nu ne îndoim că din aceeaș conștiință de democrație națională care trăiește vie în departată țară a durerilor, va răsări coroana strălucitoare a celui ce trebuie să fie pentru noi, **Împăratul țăranilor.**

I. Mateiu.

Regele nostru și Moștenitorul tronului

Chișinău acesta ne arată pe Majestatea Sa Regele nostru Ferdinand împreună cu Alteța Sa Regală Principele Carol, moștenitorul tronului, studind harta Basarabiei.

IMNUL REGAL

Trăiască Regele
In pace și onor,
De țară iubitor
Șopârțitor de țară!
Fie Domn-glorios
Peste noi
Fie n'aveci norocos
La război.
O! Doamne sfinte,
Cereșe părinte
Sustine cu-a ta mână
Coroana Română!

Trăiască Patria
Cât soarele creșcă,
Rai dulce românesc.
Ce poart' un mare nume!
Fie n'aveci el ferit
Un De neșel
Fie n'aveci losuit
De eroi!
O! doamne sfinte,
Cereșe părinte.
Întinde a ta mână
Pe Țara Română!

Vasile Alecsandri

Pacea iscălită?

Știri aduse din Iași anunță, că pacea cu Germania s'ar fi iscălit la București. Din alte cercuri se svovește din potrivă, că subscrierea păcii s'a amânat până în Main, când va fi întrunit și noul Parlament.

Așteptăm confirmare oficială.

Demisia conțelul Czernin

In mod oficial se anunță că ministrul de externe al Austro-Ungariei, conțelul Czernin, și-a dat demisia. El a fost însărcinat de împăratul Carol cu girarea afacerilor până la numirea următorului său.

Cercetașii Români la Chișinău (Boy-scouts)

Peste câteva zile vor sosi la Chișinău 6 cohorte de cercetași români sub conducerea Însaltului Comandant al cercetașilor, d-l Șh. D. Muguș.

Cercetașia e o foarte frumoasă organizație a elevilor de liceu, înființată la noi de către însuș Principele Carol. În scopul de a cunoaște mai bine țara, de a e servi prin toate mijloacele, de a lucra pentru educația caracterului tinerimii și de a o pregăti pentru lupta cinstită în viață. În cursul războiului cercetașii români au săvârșit o mulțime de fapte frumoase și înălțătoare cari au stârnit lauda tuturor.

Credem că **Uniunea elevilor moldoveni** din Chișinău va primi cum se cuvine pe cei dintâi tineri români cari vin din țara mamă în Basarabia și că se vor simți îndemnați a alcătui și în Basarabia o cohortă de cercetași.

Unirea armatei moldovenesti cu cea românească

Eri 3 Aprilie 1918 s'a sărbătorit în Regimentul 1 Infanterie-Moldovenesc. **Unirea armatelor basarabene cu cea românească.** A fost o însoțire rară. După ce d. Ministrul de Război general Brăescu însoțit de ofițerii Regimentului 1 Mold. și al Reg. 2 Vânători „Regina Elisabeta” au vizitat masa trupii, la a fluit următoarea cuvântare:

„De astăzi nu mai e armie basarabeană de o parte și armie românească de altă parte, toți frașii români potecă amu laolaltă. Trăiască această una și puternică armată românească!”

După aceia ofițerii în frunte cu ministrul Brăescu, au luat masa. În timpul mesei a domnit cea mai înălțătoare însoțire. Amestecăți la oaltă Basarabeni Moldoveni, Munteni și Olteni, ei nu-și mai puteau stăpâni bucuria să le-a fost dat să ajungă elna frumoasă a contopiri armatelor basarabene cu cea românească.

Cel dintâiu a luat cuvântul d. Ministrul Brăescu care regretând că nu poate vorbi destul de bine românește, a închinat pentru M. S. **Regele Ferdinand I** urând ca în orând să sărbătorim unirea tuturor Românilor și a celor din Bucovina și Transilvania, sub un singur Steag al Românilor Mari.

După aceia a luat cuvântul **Colonelul Constantinescu**, Comandantul Reg. 2 Vânători care a zis:

„Ca întotdeauna, când suntem întruniri spre a serba o zi însoțită, să ridicăm acest pahar în sănătatea Comandantului Șar-em al Vitezei Armatei Românești, vă rog dar să vă nușii au mine și eu toți într'un singur glas, ca dragoste neafărțășă să strigăm: **Trăiască M. S. Regele Ferdinand I. Regele Românilor.**”

La acest act măreț nu puțin și-au contribuit și d-v, ofițeri și soldați Moldoveni.

Prin dorința d-voastră de a fi una cu noi — arătați că în suflètele d-voastră aceiaș sânge dăco roman, sunteți însoțitii de aceeași dorință și idealuri ca și noi: **Maria și neatrănarea Scumbei Noastre Patrii România.**

Cu neșusă bucurie, am primit invitația d-v și cu multă dragoste am venit aici în mijlocul d-v spre a înțări și mai mult sentimentele frașești ce ne unesc de acum înainte pe veșnicie.

Cu bucurie am urmărit tânăra armată moldovenescă cu sentiment, înstrucție, uniformă, și mere ne sete astăzi mulțumirea când vedem că a sosit și **clipa înfrățirii noastre**; închin toatal meu în sanătatea și sințea Ofițerilor și a Regimentului 1 Moldovenesc. Urale au acoperit cuvântarea d-lui

Colonel. Corul ofițerilor și muzica au intonat:

„Imnul Național” și „Pe al nostru Steag”.

După aceia a tonetat pentru întreaga Armată Românească **Colonelul Kurka**, Comandantul Reg. 1 Mold., apoi **Colonelul Cofocaru** din armata mold. care stăruie asupra însemnătății elpei pe care o potecă laolaltă ostașii din dreapta și din stânga Prutului al Românilor Noi — „Am fost copii bolnăvi, trăși în întunericul unei nopți dureroase, care până azi ne temeam de groază Onutului rusesc. Să mărturisim acum că suntem Moldoveni. Am trăit zilele grele ale revoluției când nădăduim că Democrația rusească doar o îndura de neamul înstrăinat al Moldovenilor; dar crudă ne-a fost durerea când am văzut că și Democrația și Parlamentul acordau libertății și binefacerii tuturor afară de năpăstuitul neam Moldovenesc. Și astăzi ne nădeșim în abururile noastre puteri ne-am ridicat de odată din patul durerii și al boalei și am pornit luptă pentru liberarea Neamului nostru Moldovenesc. Și Dumnezeu a răsplătit lupta noastră căci lată-ne sevăz petrecând laolaltă Români de pretutindeni alipiți la sânul Mamei noastre Române.”

Nici odată să nu uitați, frașii iubiti, că noi am fost bolnăvi, am fost în întuneric și azi abia înțelegem pentru noi soarele dreptății, și al luminii. Des Dumnezeu ca în orând să sărbătorim același zi a luminii, unirii și libertății tuturor Românilor cuprinși între Nistru și Tisa.

Cuvântarea d-lui colonel Cofocaru a stârnit neșfârșite urale.

O horă mare s'a lucins îndată în jurul mesei, în frunte cu d. Generalul Brăescu, Colonelii Cofocaru, Gurkă, Constantinescu, Iacobini și cu toți ofițerii basarabeni și români.

După aceasta au toșii se coboară în curte în mijlocul ostașilor și înțing au toșii dela soldat până la general, o horă mare a tuturor, care a fluit până la orele șase, când d. ministrul Brăescu a părăsit sala.

Cu prilejul acestei sărbători sau expediat următoarele telegrame:

M. S. Regelul Ferdinand I

Astăzi când trupele Moldovenesc impună cu oștile Românești aflătoare în întreaga Basarabie sărbătorim cu tot alaiul prezantului **Unirii** atât de dorite de noi după suferința unui jug de 106 ani, primul nostru glas de bucurie și de înălțare se îndreaptă spre marile comandant ostașesci al armatei noastre reunite și loialul **Rege Democrat al Românilor Mari.**

Să trăiască M. S. Regele nostru al tuturor Românilor de pretutindeni.

General de Brigadă (ss) Brăescu

A. S. Regale Prințelul Carol Moștenitorul Tronului

Cu ocazia sfintei sărbători de astăzi în care s'a făcut înfrățirea întregii oștiri Românești, săvârșită în localul Cazarmei Regimentului 1 Moldovenesc de Infanterie am adăne respect rugăm pe A. V. Regală să primească oaltele noastre felicitări și să trăiască întru

FOILETON

Drepturile noastre asupra Hotinului

de I. NISTOR

Profesor universitar; născut în Academiile Române.

— Urmare —

Grija de capetenie a lui Ștefan cel Mare îndată după urcarea sa în scaunul țării, a fost să gonească pe Poloni din Hotin și să întregască moștenirea moldovenescă ce fusese șiroșită și împușcată din pricina netrebniciei inabitașilor și nemijlocii. Ștefan pusece cu oaste numeroasă împotriva Polonilor, înconjură Hotinul și-l dău împresurat aproape doi ani de zile, până ce în cele din urmă Polonii fură silii să gândească cetatea și să dea înapoi în înălțile stăpânitorilor ei legiuși. În tratatul de pace ce s'a încheiat la 1459, Leșii se învoia să părăsească Hotinul și să-l înapoieze Moldovei, cu vama, cu tărul și

cu dreptul de peșcut în apa Nistrului. În temelul acestei înțelgeri Ștefan cel Mare intră în triumf în Hotin și așază acolo ca părcălap pe însuși unchiul său Vlaicu, fratele mamei sale Oțtea. Totodată ei răsplăți și isprăvile vitejilor săi pe care aceștia le făcuseră în lupta cu Polonii pentru redobândirea Hotinului. Din numărul celor mulți cari cu acest prilej fură răsplătiți de Ștefan pentru vrednicia lor ajunge să pomenum pe Bilău, care primi pământuri întinse în ținutul Hotinului unde se înjheabă cu vremea satul Bilava sau Bilăuți. La 9 Octombrie 1457 se întâlnira la Hotin împunătorii craiului Polon cu cei ai Dom-

nului Moldovei spre a judeca celor cu strămbăte dela Margiue și spre împacarea neșfârșitelor ce se iscară între Leși și Moldoveni, mai ales din pricina deselor furturi de fete. Hotinul rămase încă multă vreme ca loc de întâlnire pentru delegații ambelor țări.

Sub energica și înțeleapta ocărnuire a lui Ștefan cel Mare, Hotinul și întreg ținutul hotinean ajunse la mare înflorire economică. Târbovești se îmbogățiră pe urma negului cu țările învecinate, iar țărani trageau mare tolos din țărmaroacele de la Hotin, unde aveau prilej de a vinde cu preț bun prisoari grânelor și bogăția turmelor lor și de-a cumpăra cele trebuincioase pentru gospodărie.

Dară bogăția și îndestularea oamenilor din acest ținut aștia mereu pofta de pradă a vrăjmașilor din afară, mai ales a Țătarilor prădălnici de peste Nistru. Aceștia îndrăzniră în vara anului 1460 să treacă Nistru mai jos de Soroca și să înainteze spre Hotin, arzând și pustind totul în urma lor. Dară Ștefan se prinse de veste, le leși

înainte la o dămbrovă, ce se chiamă la Lipnic aproape de Nistru, și lovi cu oastea sa, și dând război vitejește, îi risipi și multă moarte și pierde fău intrinși și pe mulți în prins vii și le lua tot pleantul. Pentru a apăra mai lesne hotarul Nistrului de încălcările Țătarilor, Ștefan călăsi mai apoi cetatea Oțchetului și a Sorociei despre care povestim mai pe larg cu alt prilej. În vara anului 1476 năvăli sultanul Mahomed II în Moldova, împărșind foc și pârjol în toate părțile. Atunci Ștefan își adăposi familia între zidurile cetății dela Hotin, plecând el cu întreaga țară, se împotrivi păzându-i năvălitor la Valea Albă, care s'a numit înași apoi Războieni.

Spre sfârșitul domniei sale, Ștefan cel Mare, purtă lupte crâncene cu Leșii pentru stăpânirea Pocușiei, care țară, împreună cu cetățile Sniatin și Colomea din cuprinsul ei, fusese zălogită de către craiul polon Vladislav Domnului Moldovei Petru Mușat pentru o sumă de bani, pe care acesta o împrumutase craiului când era în nevoie. În luptele acestea H-

ținul slujea ca punct de razim pentru operațiile ostașești în Pocușia. Cu prilejul năvălirii sale în Pocușia, Ștefan „mulți oameni bărbați, mieri și copii ia luat robi și ia așezat în țara sa”. Lurii acesta ni-l chizeștuesc și alte mărturii din acea vreme. Dară aceleși mărturii spun că la așezarea păcii Domnului Moldovei s'a învoit de-a slobozi robi ridicați din Galția și de a-l trimite înapoi la vetele lor. Unii dintre ei vor fi rămas în Moldova, dară aceștia nu s'au așezat la hotar, ci înăluntul țării și acolo, trăind în mijlocul Românilor, și-au uitat limba lor și s'au contopit cu vremea cu Români.

Și urmașul lui Ștefan cel Mare, Bogdan cel Chior, a purtat lupte cu Leșii, a năvălit de mai multe ori în țara lor, ajungând până la Leov. Cu acest prilej și el „mulți boieri și țărani a robit și le-a împărșit pământ în țara sa”. Dar la încheierea păcii, el a trebuit să sloboadă robii și să le dea drumul de a se întoarce în țara lor. Frațele și urmașul lui Bogdan, Petru Vodă Rares, reînvi luptele cu

Leșii ce fuseseră întrerupte pentru scurtă vreme sub Ștefanii Vodă. Răzîmându-se în spate de cetatea Hotinului, Petru Rares năvăli în Podolia și Pocușia și, cu toată înfrângerea ce o suferi la Oberin, nu se dădu bătut, ci purtă război cu Polonii. Lupte crâncene se dădură sub zidurile Hotinului, ceace hotări pe Donn de a întări cetatea, ridicând ziduri puternice de piatră și de cărămidă roșie și tare, și de a spori ceata vitejilor apărători ai cetății. Părcălab era Ghi-anghia a cărui pricoper și vitejie fu răsplătită de Domn, care-l daru „un loc pustiu la Clujur în ținutul Hotinului, pe ambe părțile Clujurului, care anume se numește Rujinți”. Dară, în cele din urmă, Polonii sub Ioan Tamovski împresurară cetatea și după o luptă îndârjită de 7 săptămâni cuprinsură Hotinul (1538) și puseră stăpânire asupra acestei vechi cetăți românești. Tot atunci năvăli și sultanul Soliman în Moldova și Rares Vodă, care era iubit de țărani, dară pizmut de boeri, trebui să părăsească țara, pribegind în Ardeal. Turcii ridicară

